

Акциони план спровођења реформских процеса у области предшколског, основног и средњег васпитања и образовања у Републици Српској

Увод

Законима који регулишу област предшколског, основног и средњег васпитања и образовања у Републици Српској, васпитање и образовање је дефинисано као дјелатност од општег друштвеног интереса, што указује на то да је васпитање и образовање важно, не само за развој појединца, него и за напредак друштва као цјелине¹. Управо из тог разлога од васпитања и образовања се очекује да прати и задовољава, како потребе појединца, тако и потребе актуелног друштвеног контекста, не занемарујући ни у једном моменту потребе времена у којем живимо и које долази. У складу с тим, Влада Републике Српске је на тематској сједници 29.08.2019. године донијела Закључак о спровођењу реформских процеса у области васпитања и образовања, с циљем унапређења васпитно-образовног система у Републици Српској и одредила шест циљева/праваца којима ће се кретати реформски процеси и то:

- 1) Повећати обухват дјете предшколским васпитањем и образовањем,
- 2) Иновирати програм предшколског васпитања и образовања и донијети нове наставне планове и програме за ученике основних и средњих школа,
- 3) Иновирати уџбенике, штампане и дигитализоване, у складу са новим наставним плановима и програмима,
- 4) Измијенити приступ сазнавању који треба да се помјери са концепције поучавања на концепцију учења што ће довести до оперативних и функционалних знања код ученика,
- 5) Обезбиједити програме стручног усавршавања васпитно – образовних радника,
- 6) Јачати повезаност образовања са тржиштем рада.

Именован је Експертски тим који треба да сачини Акциони план активности које ће омогућити остваривање наведених циљева. Тачније, треба да сачини акциони план спровођења реформских процеса у области предшколског, основног и средњег васпитања и образовања, који ће довести до унапређења васпитно-образовног система.

При изради акционог плана руководили смо се жељом и визијом да у Републици Српској у XXI вијеку имамо предшколске установе и школе које су сигурна и подстицајна мјеста за развој и учење све дјете, у којима се дјета, не само припремају за будући живот, већ у њима живе живот, да су то здрава окружења у којима се дјета добро осјећају, којима припадају и доживљавају их корисним и својим. Школе као мјеста на којима се о дјети и младима плански и организовано брине, која им омогућују да спознају, стекну и развију све оно што им је потребно да би слиједили своје животне изборе, да би доносили добре одлуке за себе и за друге, да би били активни и продуктивни чланови породице и друштва у којем ће у потпуности испољити властиту креативност и потенцијале. Наведено, звучи прилично амбициозно, јер поред осталог подразумијева и стимулативније окружење за учење, савремена и разноврсна наставна средства и изворе сазнања усклађене са достигнућима научно-технолошког развоја, која уз савремене и активне облике наставе и учења омогућују функционалнија знања. Подразумијева и партнерство с породицом, сарадњу са локалном заједницом, повезаност са тржиштем рада, а првенствено подразумијева компетентног наставника, оспособљеног да све ово што смо претходно навели адекватно укомпоује, повеже и усмјери у једном правцу, ка дјетету.

---

¹ Сви изрази наведени у документу односе се на женски и мушки род.

Јесте амбициозно, али уколико желимо мање, ускратили бисмо дјечи оно што им припада, квалитетно образовање. Друштву у цјелини ускратили бисмо много више, квалитетну будућност, јер унапређењем васпитно-образовног система унапређујемо друштво у цјелини. У раном дјетињству, стварају се темељи за цијели живот, као основа за развој свих оних вјештина које су нам касније потребне да би се такмичили и снашли на тржишту рада и у свијету глобалне економије. У том контексту, улагањем у дјецу, односно у васпитање и образовање, стварамо боље и богатије друштво за све, улажемо у људски и економски развој цијелог друштва.

Акциони план се заснива на сљедећим принципима:

- ∠ Школа као здраво, сигурно и подстицајно окружење.
- ∠ Дијете у центру васпитно-образовног процеса.
- ∠ Наставник оспособљен, мотивисан и оснажен за рад у школи у XXI вијеку – од подучавања ка учењу.
- ∠ Дигитализација школе.

Приједлог мјера и активности за спровођење реформских процеса у васпитању и образовању

У наредном тексту дајемо приједлог мјера и активности за спровођење реформских процеса у предшколском, основном и средњем васпитању и образовању у оквиру сваког од шест циљева које је дефинисала Влада Републике Српске.

1. Повећати обухват дјече предшколским васпитањем и образовањем

Мјере:

- 1.1. Подстицање јавно-приватног партнерства у процесу формирања нових предшколских установа и дјеловању постојећих,
- 1.2. Наставак изградње предшколских установа из републичког и буџета локалних заједница и из грант средстава,
- 1.3. Увођење стимулативних мјера за родитеље кроз накнаду (дијела) трошкова боравка дјече у предшколској установи,
- 1.4. Увођење бесплатног предшколског васпитања и образовања за дјецу са сметњама у развоју и дјецу без родитељског старања,
- 1.5. Континуирано обезбјеђивање стимулативног окружења за развој дјече,
- 1.6. Реконструкција и адаптација постојећих објеката,
- 1.7. Усклађивање (дијела) законске регулативе која се односи на економске аспекте реформе предшколског васпитања и образовања,
- 1.8. Увођење полудневних и тросатних предшколских програма,
- 1.9. Подизање свијести родитеља, стручне и остале јавности о важности и значају раног учења и учешћа кроз предшколско васпитање и образовање,
- 1.10. Повезивање са приједлогом мјера популационе политике Републике Српске.

Мјера	Активности	Рок за реализацију	Носиоци активности	Очекивани резултати
1.1. Подстицање јавно- приватног партнерства у процесу формирања нових предшколских	1.1.1 Анализа законских рјешења из области предшколског васпитања и образовања, јавно-приватног партнерства и фискалне			

установа и дјеловању постојећих	политике и доношење потребних измјена и допуна закона о јавном-приватном партнерству у предшколском васпитању и образовању. 1.1.2 Субвенционисање економске цијене услуга боравка дјете у приватним предшколским установама (из буџета локалне заједнице или Републике) 1.1.3 Ослобађање од пореза на добит инвеститора на одређено вријеме који улажу у изградњу предшколских установа. 1.1.4 Смањење трошкова издавања рјешења о оснивању (регистрацији и пререгистрацији) и других трошкова (обуке за руковање противпожарним апаратима, сантарних прегледа, узорковања хране, комуналних услуга и сл.) инвеститирима који улажу у предшколско васпитање и образовање.	2021.	Министарство просвјете и културе (МПиК), Министарство финансија (МФ) и друга надлежна министарства у Влади, те локалне заједнице	Законска регулатива која ће подстицати улагање приватног капитала у систем предшколског васпитања и образовања Повећан интерес приватних улагача Већи број предшколских установа Повећан број дјете у предшколским установама
1.2. Наставак изградње предшколских установа из републичког и буџета локалних заједница и из грант средстава	1.2.1 У периоду од 2020 – 2030. године планирати намјенска средства у буџетима Републике и локалне самоуправе за изградњу предшколских установа	2020 - 2030.	МПиК, МФ, Минист.управе и локалне самоуп. (МУиЛС), локалне самоуправе, академска заједница и невладин сектор	Континуитет у изградњи предшк. установа из редовних буџетских средстава и из средстава донатора Обучени пројектни тимови у локалним самоуправама за писање пројеката
1.3. Увођење стимулативних мјера за родитеље кроз накнаду (дијела) трошкова боравка дјете у предшколској установи	1.3.1 Дефинисати ситуације у којима родитељима припадају одређена права (нпр. друго дијете у вртићу бесплатно, бесплатан вртић за дјету из вишечланих породица...)	2020.	МПиК, Министарство здравља и соц. заштите (МЗиСЗ), локалне самоуправе	Измијењен Закон о предшколском васпитању и образовању и усклађен са понуђеним рјешењем
1.4. Увођење бесплатног предшколског васпитања и образовања за дјету са сметњама у развоју и дјету без родитељског старања	1.4.1 Дефинисање ових права, као права од општег интереса, а о њиховом обезбјеђивању бринула би се Република	2020.	МПиК и МЗиСЗ и Фонд за дјечију заштиту	Измијењен Закон о предшколском васпитању и образовању и усклађен са понуђеним рјешењем
1.5. Континуирано обезбјеђивање стимулативног окружења за	1.5.1 Градити намјенска игралишта прилагођена потребама дјете у дворишту	континуирано	МПиК, предшколске	Предшколске установе и локалне заједнице

развој дјече	предшколских установа или на јавни зеленим површинама 1.5.2 Градити најменске паркове за стимулисање развоја дјече 1.5.3 Информисање родитеља и јавности о значају стимулативног окружења за развој дјече		установе и локалне самоуправе	посједују стимулативно окружења за развој дјече Родитељи и јавност уопште су упознати са његовом важношћу и значајем
1.6. Реконструкција и адаптација постојећих објеката	1.6.1 Адаптација простора основних школа и других објеката којима располаже локална заједница којима се може промијенити намјена, за потребе реализације одговарајућих програма предшколског васпитања и образовања	континуирано	МПиК и Влада Републике Српске, локалне самоуправе	Ефикасно кориштење расположивих просторних капацитета Повећан обухват дјече програмом предшк.васп. и образовања
1.7. Усклађивање (дијела) законске регулативе која се односи на економске аспекте реформе предшколског васпитања и образовања	1.7.1 Преиспитати законско рјешење по којем оснивач јавне предшколске установе самостално доноси одлуку о проценту издвајања за област предшк. васп. и образ., те Законом дефинисати проценат који, од укупног буџета, јединице локалних самоуправа требају издвајати за област предшк. васп. и образ. 1.7.2 Дефинисати максимални износ (у процентима) од укупне економске цијене, који родитељ издваја за боравак дјетета у предшколској установи и ускладити законску регулативу с оваквим рјешењем	2020.	МПиК и МУиЛС	Измјењен Закон о предшколском васпитању и образовању и усклађен са понуђеним рјешењем
1.8. Увођење полудневних и тросатних предшколских програма	1.8.1 Извођење различитих специјализованих и других предшколских програма 1.8.3 Програм пред полазак у школу приоритетно организовати у срединама које немају предшколске установе, уз обавезну ужину	2020.	МПиК и предшколске установе	Задовољене различите потребе дјече и могућности родитеља Организовани различити предшколски програми у срединама које немају предшколске установе
1.9. Подизање свијести родитеља, стручне и остале јавности о важношћу и значају раног учења и учешћа кроз предшколско васпитање и образовање	1.9.1 Медијска промоција значаја раног раста, развоја и учења 1.9.2 Укључивање локалне заједнице и институција културе у стварање позитивне слике о значају предшколског васпитања 1.9.3 Јачање партнерство с породицом које	континуирано	Министарство просвјете и културе	Подигнута свијест јавности о значају предшколског васпитања Дефинисан програм одговорног родитељства кроз предшколски

	укључује и перманентну едукацију родитеља о томе како могу помоћи развој дјетета.			програм Организована предавања за родитеље, али и доносиоце одлука о важности и значају раног учења
1.10. Повезивање са приједлогом мјера популационе политике Републике Српске	1.10.1 Усагласити проценат средстава који се из популационог фонда за подстицај рађања издваја за потребе предшколског васпитања и образовања дјеце	када се створе услови	Влада Републике Српске	

2. Иновирати програм предшколског васпитања и образовања и донијети нове наставне планове и програме за ученике основних и средњих школа

Мјере:

Предшколско васпитање и образовање

- 2.1. Осавремењавање Програма предшколског васпитања и образовања Републике Српске,
- 2.2. Дефинисање исхода учења у цјеловитом развојном програму предшколског васпитања и образовања, прилагођених основним карактеристикама различитих сметњи код дјеце.

Основно васпитање и образовање

- 2.3. Развијање настаних планова и програма за основно васпитање и образовање с фокусом на исходе учења, цјеловит равој и ефикасан наставак школовања,
- 2.4. Промјене у организацији наставе с циљем веће подршке развоју и учењу,
- 2.5. Подстицање развијања компетенција важних за живот у 21. вијеку,
- 2.6. Развијање наставних планова и програма за ученика са сметњама у развоју који су прилагођени основним карактеристикама различитих сметњи код дјетета.

Средње образовање и васпитање

- 2.7. Развијање НПП- а за средње стучно образовање и васпитање у складу са стандардима занимања и потребама тржишта рада,
- 2.8. Усклађивање НПП-а у средњем образовању и васпитању са захтјевима времена у којем живимо,
- 2.9. Развијање НПП-а за опште средње образовање и васпитање с фокусом на исходе учења који обезбијеђују ефикасан наставак школовања и цјеложивотно учење,
- 2.10. Развијање наставног плана и програма за стручно образовање и васпитање ученика са сметњама у развоју

Мјера	Активности	Рок за реализацију	Носиоци активности	Очекивани резултати
Предшколско васпитање и образовање				

<p>2.1. Осавремењавање Програма предшколског васпитања и образовања Републике Српске</p>	<p>2.1.1 Припремити план за реконструисање исхода Програма предшколског васпитања и образовања на основу постојећих анализа и утврдити ефекте примјене програма; 2.1.2 Реконструисати исходе учења дјеце како би се Програмом предшколског васпитања и образовања омогућиле повољније и квалитетније развојне промјене дјеце. 2.1.3 Организовати промоцију програма и стручне расправе 2.1.4 Организовати обуке васпитно-образовног радника за примјену програма (планирање, креирање стимулативног окружења, праћење развоја дјеце...)</p>	<p>2020-2021.</p>	<p>МПиК, РПЗ РС, стручни тим за предшколско васпитање и образовање</p>	<p>Иновиран Програм предшколског васпитања и образовања, са редефинисаним исходима учења, који омогућују повољније и квалитетније развојне промјене дјеце</p>
<p>2.2. Дефинисање исхода учења у цјеловитом развојном програму предшколског васпитања и образовања, прилагођених основним карактеристикама различитих сметњи код дјеце</p>	<p>2.2.1 Обезбиједити стручни консензус о циљевима и принципима рада</p>	<p>2020.</p>	<p>МПиК, РПЗ РС, стручни тим за инклузију</p>	<p>Створене претпоставке за квалитетније укључивање дјеце са сметњама у развоју у предшколско васпитање и образовање</p>
	<p>2.2.2 Дефинисање исхода учења прилагођених основним карактеристикама: а) дјеце оштећеног вида б) дјеце са лаким оштећењем интелектуалног функционисања в) дјеце са умјереним и тежим оштећењем интелектуалног функционисања г) дјеце са первазивним развојним сметњама</p>	<p>2020-2021.</p>		
Основно васпитање и образовање				
<p>2.3. Развијање наставних планова и програма за основно васпитање и образовање с фокусом на исходе учења, цјеловит равој и ефикасан наставак школовања</p>	<p>2.3.1 Сагледати постојеће и по потреби урадити додатне анализе НПП-а за основну школу</p>	<p>2020-2021.</p>	<p>МПиК, РПЗ, стручни тимови</p>	<p>Створени услови за развој новог НПП-а за основно васпитање и образовање; Постоји стручни консензус о моделу новог НПП-а и принципима на којима се заснива; Усвојен нови наставни</p>
	<p>2.3.2 Обезбиједити стручни консензус о циљевима и основним принципима на којима се програми заснивају и реализовати обуку стручних тимова који ће радити на развоју наставних програма како би осигурили јединствен приступ и методологију рада</p>			
	<p>2.3.3 Измјене наставног плана за основну школу: а) интегрисати наставне предмете <i>Познавање природе и Познавање друштва</i> у 5. разреду у</p>			

	<p>један предмет и умањити фонд часова за један час</p> <p>б) преименовати предмет <i>Физичко васпитање</i> у нпр. <i>Физичко и здравствено васпитање</i> и уједначити број часова у првој и другој тријади (по три часа седмично)</p> <p>в) размотрити могућност увођења трећег часа Физичког васпитања и у трећу тријаду, уз могућности факултативног изучавања</p> <p>г) у другу тријаду увести факултативне програме (различитог трајања)</p> <p>д) увести изборне предмете у трећу тријаду и смањити фонд часова обавезних наставних предмета</p> <p>ђ) предмет <i>Демократија и људска права</i> из 6. разреда помјерити у 9. Разред</p> <p>е) у шестом разреду број часова историје са један повећати на два часа</p>			<p>план за основно васпитање и образовање</p> <p>Развијен нови НПП за осн.шк. с исходим учења који омогућују цјеловит развој и ефикасније учење. Уведена (обавезна) изборна настава у 3.</p>
	<p>2.3.4 Развијање наставних програма за основну школу с исходима усмјереним на сва подручја развоја личности, који усмјеравају на развијање кључних компетенција и животних вјештина</p>		<p>МПиК, РПЗ и стручни тимови, експерти из одређених наставних и научних подручја</p>	<p>тријаду у сврху професионалног усмјеравања и ефикаснијег припремања ученика за наставак школовања.</p>
	<p>2.3.5 Развијање програма изборних предмета</p>			<p>Обезбијеђена програмска подршка развоју и напредовању даровитих ученика и оних који желе више.</p>
	<p>2.3.6 Развијање програма додатне наставе за даровите ученике и оне који имају већа интересовања (за другу и трећу тријаду)</p>			<p>Развијени факултативни програми, с циљем развијања и подржавања интересовања ученика, уз могућност да их развија и сама школа у складу са специфичностима средине.</p>
	<p>2.3.7 Развијање факултативних програма, нпр:</p> <p>а) основи технике, програмирања и информатике</p> <p>б) шах</p> <p>в) природа и појаве у природи</p> <p>г) лијепо писање - калиграфија</p> <p>д) читање и свијет књижевности</p> <p>ђ) обичаји мога краја</p> <p>е) музичко/ликовно/литерарно стваралаштво</p> <p>ж) спорт/ови који/е волим</p> <p>з) филмска умјетност</p> <p>и) породица је да се воли ...</p>	<p>2021 – 2025.</p>		<p>Обезбијеђена програмска подршка за наставу Физичког васпитања у подручним одјелењима и</p>
	<p>2.3.8 Развијање програма <i>Физичког васпитања</i></p>			

	прилагођеног за реализацију у условима без физкултурне сале, за разреде од 2. до 5.			школама који немају физкултурну салу. Наставницима су обезбијеђена стручна упутства за ефикаснију организацију наставе и подршку учењу и развоју, али и специјализоване обуке за ефикаснију и адекватну примјену наставног програма.		
	2.3.9 Израда методичко-дидактичких упутстава за реализацију наставних програма (сваког програма појединачно) која ће обезбиједити холистички приступ, већу флексибилност у примјени метода и облика рада како би подржали различите стратегије учења код дјецe, креирање стимулативног окружења и активно учење.	Сукцесивно у скаду с развојем програма	За обуку ангажовати појединце и организације са искуством у овој области			
	2.3.10 Промоција новог НПП-а и континуирану обуку наставника и стручних сарадника у школама с циљем његове ефикасније примјене			2.4. Промјене у организацији наставе с циљем веће подршке развоју и учењу	2.4.1 Извршити промјене у организацији наставе у првој тријади - уједначити организациони приступ настави и учењу, с фокусом на: ✓ интегрисану наставу и тематски приступ изучавању, ✓ стимулативно окружење за учење прилагођено развојним карактеристикама дјецe, ✓ дан као организациона јединица. - увести обавезно 15-минутно вјежбање на почетку сваког наставног дана (припремити приручник с приједлогом вјежби и активности, те аудио визуелни материјал за подршку вјежбању) - оспособити наставнике за (тематско) интегративни приступ настави и учењу, креирање стимулативног окружења за учење и провођење програма одговорног родитељства 2.4.2 Извршити промјене у организацији наставе у другој тријади - омогућити укључивање (сваког) ученика у различите програме додатне и факултативне наставе и направити измјену у задужењу наставника разредне наставе у другој тријади у	2021-2025.

	<p>40-то часовној радној недјељи (одјелјење као норма)</p> <ul style="list-style-type: none"> - наставу физичког васпитања у 4. и 5. више усмјерити на правилан моторички развој и бригу о здрављу и развијање здравих навика, уз укључивање наставника физичког васпитања - ојачати компетенције наставника физичког васпитања за рад са ученицима узраста 10-11 година (познавање узрасних карактеристика и принципа развој ...) 			<p>Већа могућност за подржавање и развијање интересовања и способности дјецe.</p> <p>Ученици са мање деформитета и бољим здравственим стањем, са развијенијим моторичким способностима.</p>
2.5. Подстицање развијања компетенција важних за живот у 21. вијеку	<p>2.4.3 У програм <i>Основи информатике</i> укључити исходе који се односе на основе програмирања и преименовати предмет у <i>Основи информатике и програмирања</i></p> <p>2.4.4 У програм Физичког васпитања укључити теме и исходе који се односе на бригу о здрављу и заштиту здравља, здраву исхрану, развијање здравих навика и стилова живота, његовање традиционалних игара и надметања</p> <p>2.4.5 У програме свих наставних предмета интегрисати исходе који ће омогућити подстицање развоја кључних животних вјештина (управљање емоцијама, комуникација, изградња односа, друштвена одговорност, критичко мишљење...)</p> <p>2.4.6 У програме различитих наставних предмета интегрисати исходе који се односе на популациону обуку (улога породице, хумани односи међу људима, здраво родитељство, очување репродуктивног здравља, национална и културолошка свијест), предузетништво и финансијску писменост</p> <p>2.4.7 У програм васпитног рада с одјелјењском заједницом у трећој тријади укључити тему <i>Здрави животни стилови</i> са факултативним приступом изучавању</p>	2021 – 2025.	МПиК, РПЗ, стручни тимови, представници невладиног сектора, стручних удружења и организација	<p>Наставни програми за основну школу, обавезни и факултативни, који подстичу развијање компетенција важних за живот у 21. вијеку и цјеложивотно учење. Подстичу формирање здравих навика и здравих стилова живота, развијање свијести о значају очувања здравља, те свијести о значају породице.</p>
2.6. Развијање наставних планова и програме за ученика са	2.6.1 Усагласити стручне ставове о основним циљевима програма и принципима на којима	2020.	МПиК, РПЗ РС,	Дјеца са сметњама у развоју, за коју је редован

<p>сметњама у развоју који су прилагођени основним карактеристикама различитих сметњи код дјетета</p>	ће се заснивати	2021.	<p>стручни тим за инклузију</p> <p>За обуку ангажовати и стручњаке, удружења и НВО са искуством у овој области</p>	<p>програм основног васпитања и образовања презахтјеван, школују се према програмима који су прилагођени њиховим способностима и који омогућују квалитетније васпитање и образовање и повољније развојне промјене.</p> <p>Просвјетна јавност информисана и обучена за ефикасну примјену програма прилагођених основним карактеристикама различитих сметњи код дјетета.</p>
	2.6.2 Развити			
	а) Наставни план и програм за ученике са умјереним и тежим оштећењем интелектуалног функционисања			
	б) Наставни план и програм за ученике са первазивним развојним сметњама			
	в) Наставни план и програм за ученике са лаким оштећењем интелектуалног функционисања у основној школи			
	г) Наставни план и програм за ученике са оштећењем слуха у основној школи			
	д) Наставни план и програм за ученике са оштећењем вида у основној школи			
2.6.3 Организовати промоцију развијених НПП-а и стручне расправе	у складу са развојем НПП-а			
2.6.4 Организовати обуку за наставнике и стручне сараднике с циљем ефикасније примјене наставних програма	континуирано			
Средње образовање и васпитање				
<p>2.7. Развијање НПП- а за средње стучно образовање у складу са стандардима занимања и потребама тржишта рада</p>	2.7.1 Усагласити нови образац модула који ће омогућити ефикасније дефинисање исхода учења (у сфери знања, вјештина и потребних ставова) и развој кључних компетенција	2021.	<p>МПиК, РПЗ, стручни тимови за развој НПП-а и радне групе за ревизију и израду стандарда занимања</p>	<p>Развијени наставни планови и програми за стучно образовање усклађени са стандардима занимања, који нуде више практичне наставе и омогућују већу оспособљеност за занимање</p> <p>Усклађена законска регулатива</p>
	2.7.2 Извршити обуку стручних тимова који ће развијати наставне програме како би осигурили јединствен приступ и методологију рада			
	2.7.3 Развити нове наставне планове за средње стучно образовање који омогућују више практичне наставе код послодавца			
	2.7.4 Развијати наставне програме у складу с новим наставним плановима, усклађене са стандардима занимања	2022-2025.		
<p>2.8. Усклађивање НПП-а у средњем образовању и васпитању са захтјевима времена у којем живимо</p>	2.8.1 У средње стучне школе, као обавезан стручни предмет, увести предмет који ће омогућити учење о предузетништву и стицање предузетничких вјештина	2021-2025.		<p>НПП-и обезбијеђују већу инвентивност ученика и боље сналажење на тржишту рада, али и</p>
	2.8.2 У оквиру општеобразовних предмета у			

	<p>средњу школу увести предмет који би омогућио изучавање питања и проблема којима се баве филозофија, социологија, етика логика и психологија</p> <p>2.8.3 У програм васпитног рада с одјељењском заједницом укључити тему Здрави животни стилови, са факултативним приступом изучавању</p>			<p>разумијевање последица глобализације и осталих друштвених феномена данашњице. Омогућују развијање вјештина и способности важних за адекватан однос и суочавање са изазовима актуелног времена и друштвеног контекста</p>
<p>2.9. Развијање НПП-а за опште средње образовање и васпитање с фокусом на исходе учења који обезбијеђују ефикасан наставак школовања и цјеложивотно учење</p>	<p>2.9.1 Постићи стручни консензус о основним циљевима програма и принципима на којима ће се програм заснивати</p> <p>2.9.2 Развити флексибилан наставни план и програм, који омогућује:</p> <p>а) изборне предмете у завршним разредима б) даје могућност школи да самостално креира одређени дио програма (до 20%)</p> <p>2.9.3 Увести факултативне програме, различитог трајања, у складу с интересима ученика и специфичностима школе</p> <p>- Основе предузетништва увести као факултативни програм</p> <p>2.9.4 Развити наставни план и програм и за даровите ученике у области:</p> <p>- математике, физике, програмирања, рачунарства и информатике, спорта, идр. -организовати кампове за талентоване ученике</p>	<p>2021-2025.</p>	<p>МПиК, РПЗ и стручни тимови</p>	<p>Наставни планови и програми за опште средње образовање и васпитање који подржавају цјеложивотно учење, развој кључних компетенција, као и развој посебних способности ученика Усклађена законска регулатива</p>
<p>2.10. Развијање наставног плана и програма за стручно образовање и васпитање ученика са сметњама у развоју</p>	<p>2.10.1 Усагласити стручне ставове о основним циљевима НПП за средњошколско образовање и васпитање ученика са сметњама развоју и принципима на којима НПП треба да се заснива</p> <p>2.10.2 Развити наставне планове и програме који ће ученицима са сметњама у развоју омогућити квалитетније оспособљавање за занимање и ефикасније укључивање у тржиште рада</p> <p>2.10.3 Информисање просвјетне јавности и обука наставника и стручних сарадника с</p>	<p>2022-2025.</p>	<p>МПиК, РПЗ РС, стручни тим за инклузију</p>	<p>Нови НПП за средње стручно образовање дјеце са сметњама у развоју, прилагођен способностима и потребма дјеце Ефикасније оспособљавање ученика са сметњама у развоју за занимање, што је претпоставка и ефикаснијег укључивања у тржиште рада</p>

	циљем ефикасније примјене наставних програма			
--	--	--	--	--

3. Иновирати уџбенике, штампане и дигитализоване, у складу са новим наставним плановима и програмима

Мјере:

- 3.1. Доношење стандарда квалитета уџбеника,
- 3.2. Континуирано промовисање израде уџбеника,
- 3.3. Подстицање развијања различитих дигитализованих материјала,
- 3.4. Издавање нових уџбеника у складу са уџбеничким стандардом и новим наставним програмима.

Мјера	Активности	Рок за реализацију	Носиоци активности	Очекивани резултати
3.1. Доношење стандарда квалитета уџбеника	3.1.1 Дефинисати стандарде квалитета школског уџбеника 3.1.2 Дефинисати посебне стандарде за дигитализоване школске уџбенике 3.1.3 Легислативом која регулише израду и издавање уџбеника уважити постојање уџбеничких стандарда и дефинисати процедуру израде и издавања дигитализованих уџбеника	2020.	МП и К, РПЗ, ЗУНС	Дефинисани критерији које уџбеници требају испуњавати, како у дидактичком смислу, тако и у педагошко-психолошком, естетском језичком и сл. све до техничких услова Дефинисани услови израде и издавања дигитализованих уџбеника Постоји сет мјера за подстицање израде уџбеника.
3.2. Континуирано промовисање израде уџбеника	3.2.1 Промовисати израду уџбеника међу в/о радницима, у академској заједници и јавности; организовати намјенске обуке за израду квалитетних уџбеника 3.2.2 Израду уџбеника укључити као елемент за вредновање/оцјењивање рада в/о радника 3.2.3 Дефинисати и промовисати сет мјера за подстицање израде уџбеника, узимајући у обзир величину тржишта у Републици Српској	континуирано		
3.3. Подстицање развијања различитих дигитализованих материјала	3.3.1. Издавање дигитализованих уџбеника у складу с НПП	Континуирано, а у складу с развојем НПП-а и могућностима	ЗУНС	Дефинисан план израде дигитали. уџбеника, који подразумева повећање

	3.3.2 Популаризација и промоција дигитализованих материјала за потребе учења, самосталног истраживања ученика и потребе наставе	континуирано	МПиК, РПЗ и ЗУНС	броја дигитал.уџбеника сваке наредне године. Повећан интерес за израду дигитали. наставних материјала, као и свијест о њиховом значају. Већи број аутора дигитали. уџбеника и осталих наставних материјала. Уч.оспособљени за кориштење дигитализованих материјала у сврху учења.
	3.3.3 Намјенске обуке за заинтересоване (грађане) за израду дигитализованих материјала за потребе васпитања и образовања			
	3.3.4 Развијање Е- компетенција в/о радника за кориштење дигитализованих материјала у сврху осавремењивања наставе и подстицања учења			
	3.3.5 Оспособити ученике за кориштење дигитализованих материјала	континуирано	наставници	дигитализованих материјала у сврху учења. Припремљене школе, оспособљени и мотивисани наставници за употребу дигитализованих материјала у в-о процесу
	3.3.6 Стварање материјално-техичких услова у школама за кориштење дигитализованих материјала			
3.4 Издавање нових уџбеника у складу са уџбеничким стандардом и новим наставним програмима уз поштовање принципа један предмет – један уџбеник	3.4.1. Издавање уџбеника (штампаниих) усклађених са стандардима квалитета уџбеника, а према плану издавања	континуирано, а у складу с развојем НПП-а	ЗУНС	Уџбеници усклађени са стандардима квалитета уџбеника, који упућују ученика на истраживање, закључивање, који осим информација, нуде и питања, дилеме и проблеме за рјешавање. Ученици адекватно користе уџбенике и друге изворе сазнања.
	3.4.2 Обука ученика за адекватно кориштење уџбеника и (различитих) других извора сазнања	континуирано/паралелно с кориштењем уџбеника	наставници	

4. Измијенити приступ сазнавању који треба да се помјери са концепције поучевања на концепцију учења што ће довести да оперативних и функционалних знања код ученика

Мјере:

4.1. Измјена уписне политике на наставничким факултетима и иновирање програма иницијалног образовања наставника,

- 4.2. Подстицање кориштења активних облика учења/наставе (интерактивна настава, проблемска, пројектна, тематска настава...) и веће методичко-дидактичке флексибилности у настави,
- 4.3. Увођење новог, јединственог приступа изучавању предмета од националног значаја, са Србијом,
- 4.4. Унапређење процеса праћења учења и напредовања ученика,
- 4.5. Унапређење процедура праћења развоја и понашања ученика,
- 4.6. Усклађивање правне регулативе са потребама и захтјевима наставе усмјерене на ученика и учење.

Мјера	Активности	Рок за реализацију	Носиоци активности	Очекивани резултати
4.1. Измјена уписне политике на наставничким факултетима и иновирање програма иницијалног образовања наставника	<p>4.1.1 Дефинисање критерија уписа на наст.фак. који ће обезбиједити упис студената који имају предиспозицију да буду успјешни наставници и педагози</p> <p>4.1.2 Иновирање програма иницијалног образовања наставника у складу са стандардима рада наставника (в/о радника) и потребама савремене школе</p> <p>4.1.3 Повећање броја ECTS бодова из педагошко-психолошке групе предмета (психологија, педагогија, дидактика, методика, докимологија и сл.) на 60 (у складу са земљама у региону и европским просјеком)</p> <p>4.1.4 Иновирање програма студентске праксе, са повећањем броје сати праксе</p> <p>4.1.5 Израда регулативе која јасно дефинише студ.праксу, облике, начин, услове и вријеме реализације</p> <p>4.1.6 професори разредне наставе у више семестара изучавати српски језици математику.</p>	2020-2022.	МПиК, Министатсво науке и технологије, високошколске установе који школују в/о раднике	Позитивна селекција при упису на наставничке факултете. Већа оспособљеност наставника за укључивање у васпитно –образовни рад, за организацију и реализацију наставе оријентисане на ученика и учење
4.2. Подстицање кориштења активних облика учења/наставе (интерактивна настава, проблемска, пројектна, тематска настава...) и веће методичко-дидактичке флексибилности у настави	<p>4.2.1 Промјене у начину планирања и програмирања наставе и учења које ће обезбиједити фокус на учење и исходе учења</p> <p>4.2.2 Промјена у подручју савјетодавно-инструктивног рада с наставницима на нивоу школе</p> <p>4.2.3 Израда и реализација специјализованих програма за обуку</p>	Од 2020. континуирано	МПиК, РПЗ, високошколске установе, НВО које пружају подршку унапређењу квал. рада школа, појединци који имају искуства у	Планирање и програмирање наставе и учења усмјерено на учење и исходе учења. Наставници и педагози оспособљени за ефикаснију методичко-дидакт. организацију наставе.

	<p>наставника о помјерању фокуса наставе на ученика и процес учења</p> <p>4.2.4 Израда приручника, материјала и упутстава за наставнике, који ће помоћи наст. у ефикаснијој организацији наставе и стварању услова за учење</p> <p>4.2.5 Конкурси и награде за иновативне и успјешне наставнике чија пракса води ка функционалним знањима ученика</p>		овој области	Континурана промоција добрих примјера праксе.
4.3. Увођење новог, јединственог приступа изучавању предмета од националног значаја, са Србијом	4.3.1 Усагласити наставне програме предмета од националног значаја са Србијом	2020.	МПиК Републике Српске, Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, РПЗ РС и ЗУОВ Србије (заједничке радне групе)	Усаглашен наставни програм и приступ изучавању предмета од националног значаја са Србијом. Примјена тематско-интегративног приступа изучавању предмета од националног значаја који интегриса исходе и садржаје различитих предмета и обезбеђује ефикасност и ефективност наставе и учења. Јединствен приручник за наставнике и обучени наставници .
	4.3.2 Увести тематско- интегративни приступ изучавању предмета од националног значаја и дефинисати теме око којих ће се интегрисати исходи и садржаји предмета од националног значаја			
	4.3.3 Израда (јединственог) приручник за наставнике који ће оумгућити ефикаснију примјену тематско- интегративног приступа и већу ефективност наставе и учења			
	4.3.4 Заједничка обука наставника из Републике Српске и Србије			
4.4. Унапређење процеса праћења учења и напредовања ученика	4.4.1 Оспособити в/о раднике за развијање инструмента за праћење учења и напредовања ученика са дефинисаним варијаблама које се прате и процјењују	паралелно с развојем НПП-а 2021-2025. за ОШ 2022-2025. за СШ	МПиК, РПЗ и високошколске установе	Већа оспособљеност наставника и школа за праћење учења и напредовања ученика и ефикаснију повратну информацију. Већа могућност за самопроцјену ученика.
	4.4.2 Подстицати кориштење различитих евиденција о учењу, раду и напредовању ученика			
	4.4.3 Увести ученички портфолио као обавезан начин праћења и документовања учења и напредовања ученика у првој тријади	2020-2024.	МПиК и РПЗ	
	4.4.4 Уз бројчано оцјењивање, у 1. тријаду увести и описно оцјењивање на крају	2022.	МПиК и РПЗ	

	<p>класификационих периода</p> <p>4.4.5 У школске акционе планове за унапређење квалитета в/о рада школе и програме стручног усавршавања наставника на нивоу школе, уврстити мјере које се односе на унапређење формативног оцјењивања</p> <p>4.4.6. увођење мале матуре по завршетку деветог разреда</p> <p>4.4.7. размотрити могућност републичке „велике“ матуре по завршетку четвртог разреда средње школе и завршног испита по завршетку трећег разреда средње школе</p>	2020.	основне и средње школе	<p>информација о постигнућу ученика.</p> <p>Ефикасније кориштење и боље разумијевање техника формативног оцјењивања</p>
4.5. Унапређење процедура праћења развоја и понашања ученика	4.5.1 Развити јединствен програм праћења развоја и понашања, те пружања подршке дјечи у основним и средњим школама Републике Српске	2020.	МПиК, РПЗ, Друштво психолога и Друштво педагога Републике Српске	Израђени обрасци и јасне процедуре које омогућују прикупљање података значајних за ефикасно праћење раста, развоја и понашања дјече Благовремено и ефикасно пружање подршке дјечи у учењу и развоју и подршке породици Ефикаснији рад мултисекторских тимова у школама Ефикаснија подршка дјечи у ризику у в/о систему и подршка породици
	4.5.2 Унаприједити васпитно-образовни картон ученика како би омогућио континуирано праћење и уочавање карактеристика и понашања значајних за развој, учење и напредовање			
	4.5.3 Унаприједити мултисекторску сарадању кроз рад мултисекторских тимова у школама и заједничке активности подршке дјетету и породици (унаприједити сарадњу са родитељима)	2020-2021.		
	4.5.4 Развити посебне мјере подршке за упис и повећање процента дјече у ризику, која завршавају средњу школу			
4.6. Унапређење рада на професионалној оријентацији ученика	4.6.1 Развити програм професионалног орјентисања ученика с циљем помоћи и усмјеравања за даље школовање	континуирано	МПиК, РПЗ, Друштво психолога и Друштво педагога Републике Српске школе	Помоћ и усмјеравање ученика за даље школовање и избор адекватног занимања

4.7. Усклађивање правне регулативе са потребама и захтјевима наставе усмјерене на ученика и учење	4.7.1 Ускладити подзаконске акте који регулишу праћење и оцјењивање постигнућа ученика 4.7.2 Ускладити подзаконске акте који регулишу вођење васпитно-образовног картона ученика	2020-2021.	МПиК и РПЗ	Нови правилници о праћењу, вредновању и оцјењивању рада и напредовања ученика, те Правилник о вођењу в/о картона ученика
---	---	------------	------------	--

5. Обезбиједити програме стручног усавршавања васпитно – образовних радника

Мјере:

- 5.1. Доношење стандарда рада наставника, васпитача, стручних сараданика и директора,
- 5.2. Успостављање система вредновања квалитета рада васпитно-образовних радника и директора,
- 5.3. Успостављање система акредитације програма стручног усавршавања васпитно-образовних радника и директора,
- 5.4. Развијање концепта лиценцирања директора васпитно-образовних установа,
- 5.5. Јачање партнерства школа и вртића са високошколским установама,
- 5.6. Промоција примјера добре праксе,
- 5.7. Укључивање невладиног сектора и локалних заједница кроз различите облике подршке.

Мјера	Активности	Рок за реализацију	Носиоци активности	Очекивани резултати
5.1. Доношење стандарда рада наставника, васпитача, стручних сараданика и директора	5.1.1. Сачинити опис занимања наставника у основним, средњим школама и установама за васпитање и образовање дјете са сметњама у развоју; дефинисати подручја рада, кључне послова и неопходне компетенција	2020.	МПиК, РПЗ, стручна удружења, високошколске установе, в/о раници и директори	Стандарди рада наставника у основним и средњим школама и установама за школовање дјете са сметњама у развоју
	5.1.2. Сачинити опис занимања васпитача у предшколским установама и ђачким домовима; дефинисати подручја рада, кључне послове и неопходне компетенција	2020- 2021.		Стандарди рада васпитача у предшколским установама
	5.1.3. Сачинити опис занимања стручних сарадника у основној и средњој школи, предшколским установама, установама за шк. дјете са сметњама у развоју и ђачким домовима; дефинисати подручја рада, кључне послове и неопходне компетенције	2020- 2021.		Стандарди рада педагога, Стандарди рада психолога, Стандарди рада дефектолога и логопеда, Стандарди рада социјлног радника
	5.1.4. Сачинити опис послова директора основних и средњих школа, предшколских	2021.		Стандарди рада директора основних и

	установа и установа за школовање дјеце са сметњама; дефинисати подручја рада, кључне послове и неопходне компетенције			средњих школа, предшколских установа, установа за школовање дјеце са сметњама у развоју
	5.1.5. Израдити водиче за наставнике, васпитаче, стручне сараднике и директоре, као подршку стандардима	Сукцесивно у складу са доношењем		Водичи уз сваке од развијених стандарда који омогућују свеобухватнији увид у стандарде и уједначено разумијевање кључних послова и компетенција потребних за њихово обављање.
	5.1.6. Организовати промоцију стандарда рада наставника, васпитача, стручних сарадника и директора	Сукцесивно у складу са доношењем		Стручна јавност је упозната са стандардима и њиховим значајем
	5.1.7. Развити програме и реализовати обуке в/о радника за ефикасно кориштење стандарда			Уједначено разумијевање стандарда, њихове намјене и могућности кориштења
5.2. Успостављање система вредновања квалитета рада и напредовања васпитно-образовних радника и директора	5.2.1. Подизање свијести о значају и примјени стандарда рада в/о радника за континуирани професионални развој и цјеложивотно учење	континуирано од 2021.	МПиК, РПЗ, високошколске установе	Обезбијеђени услови за даљи развој стратегија, као и законских и подзаконских оквира којима се регулише статус и уређује (наставничка) професија
	5.2.2. Створити услове за самопроцјену и самовредновање квалитета рада в/о радника и директора	2020.	МПиК и РПЗ, високошколске установе и радна групе формиране у ту сврху	Инструмент и упуство за саморефлексију и самовредновање рада наставника (у складу са стандардима)
		2021.		Инструмент и упуство за саморефлексију и самовредновање рада васпитача
		2021.		Инструмент и упуство за саморефлексију и самовредновање рада стручних сарадника

		2021.		Инструмент и упуство за саморефлексију и самовредновање рада директора
	5.2.3. Јачање компетенција директоре и стручне сараднике у в/о установама за савјетодано-инструктивни рад, те праћење и вредновање квалитета рада в/о радника	Континуирано од 2021		Оспособљени директори и педагози за праћење и вредновање квалитета рада в/о радника, што је предуслов за подизање квали. рада саме установе
	5.2.4. Дефинисати облике и начине стручног усавршавања у контексту професионалног развоја	2020-2021.	МПиК, РПЗ	Боље разумијевање значаја стручног усавршавања и професионалног развоја Ефикасан систем професионалног развоја в/о радника и директора који обезбеђује бољи квалитет в/о рада.
	5.2.5. Донијети правилник/е који регулише/у процедуру оцјењивања, напредовања и стручног усавршавања в/о радника и директора			
5.3. Успостављање система акредитације програма стручног усавршавања васпитно-образовних радника и директора	5.3.1. Дефинисати области стручног усавршавања у складу са стандардима рада	2020- 2021.	МПиК, РПЗ	Континуирано акредитивање програма стручног усавршавања те усклађени прописи о изради и реализацији програма стручног усавршавања
	5.3.2. Формирати одбор/тијело за акредитацију програма стручног усавршавања			
	5.3.3. Створити услове за утврђивање и вредновање програма стручног усавршавања (обавезних и изборних)			
5.4. Развијање концепта лиценцирања директора васпитно-образовних установа	5.4.1. Одредити/сертификовати високошколске установе које ће проводити специјалистичке студије за директоре	2021/23.	МПиК, Министарство науке и технологије, високошколске установе	Постоји легислатива која дефинише лиценцирање директора в/о установа. Сертификоване високошколске установе и акредитовани програми за обуку директора
	5.4.2. Развити легислативу која регулише лиценцирање директра в/о установа			
5.5. Јачање партнерства школа и вртића са високошколским установама	5.5.1. Иновирати и ускладити програме иницијалног школовања в/о радника са стандардима рада.	2020-2022.	МПиК, РПЗ, школе, вртићи и високошколске установе	Високошколске установе су повезане са в/о установама из осталих нивоа васпитања и образовања, међособно се помажу, користе капаците
	5.5.2. Увести педагошко-андрагошко образовање за наставнике			
	5.5.3. Развити концепт теоријске обуке са			

	<p>праксом у разреду</p> <p>5.5.4. Стварити услове за реализацију обавезних програма стручног усавршавања в/о радника (формирање центара за обуку на високошколским установама које се баве иницијалним образовањем наставника)</p>			једни других и тако међусобно доприносе развоју и унапређењу резултата рада и дјеловања.
5.6. Промоција примјера добре праксе	<p>5.6.1. Подршка и промоција иновативних наставника у реализацији огледних часова</p> <p>5.6.2. Увести праксу организовања студијских посјета школи/ама која/е остварује/у запажене резултате у васпитно-образовном раду или неком од сегмената в/о рада</p> <p>5.6.3. Израда програма студијских посјета од стане школе која остварује добре резултате и објављивање програма у јединственом каталогу</p> <p>5.6.4. Формирати е-платформу за промоцију примјера добре праксе</p>	2020- 2021.	МПиК, РПЗ и активни директора	Добра в/о пракса се промовише и служи као модел и подстицај другима.
5.7. Укључивање невладиног сектора и локалних заједница кроз различите облике подршке	<p>5.7.1 Укључити удружења и организације из невладиног сектора и локалне заједнице у реализацију и планирање програма обуке в/о радника, у размјену искустава и информација, а с циљем ефикаснијег заједничког дјеловања.</p> <p>5.7.2 Од 2020 – 2025. године издвајати по 0,1% средстава локалних буџета за формирање пројектних тимова и обучавање тимова из области Менаџмента пројектних циклуса</p>	2020.	МПиК и РПЗ	Удружења и организације из невладиног сектора и локалне заједнице кроз своје програме и пројекте дају допринос стручном усавршавању в/о радника.

6. Јача повезаност образовања са тржиштем рада

Мјере:

- 6.1. Континуирана сарадња са пословном заједницом,
- 6.2. Усклађивање наставних програма/модула са потребама тржишта рада,
- 6.3. Унапређивање практичне наставе у стручном образовању,
- 6.4. Унапређење сарадње стручних школа и реалног сектора.

Мјера	Активности	Рок за реализацију	Носиоци активности	Очекивани резултати
6.1. Континуирана сарадња са пословном заједницом	6.1.1 Израда профила занимања	2020.	Привредна комора и Унија удружења послодаваца, Занатско-предузетничка комора РС	Утврђена номенклатура и израђени профили занимања
	6.1.2 Израда стандарда занимања	2020.	МПиК, РПЗ РС, радне групе за ревизију и израду стандарда занимања	Израђени Стандарди занимања
	6.1.3 Сарадња са предузећима од значаја за струку 6.1.4 Испитивање и анализа потреба тржишта рада за новим занимањима	континуирано	МПиК и РПЗ, привредна комора и Завод за образовање одраслих	Континуитет у испитивању и задовољавању потреба послодаваца и тржишта рада
	6.1.5 Формирање Савјета за сарадњу са привредом на нивоу локалне заједнице	2020.	Привредна комора РС и локална заједница	
6.2. Усклађивање наставних програма/модула са потребама тржишта рада	6.2.1 Подстицање стручних школа да креирају одређени проценат програма у складу са потребама послодаваца у локалној заједници те да у поменути израду укључе послодавце 6.2.2 Развијање изборних модула у стручној настави у складу с потребама послодаваца	Континуирано од 2020.	МПиК и РПЗ, послодавци, школе	Већа усклађеност модулних програма са потребама тржишта рада
6.3. Унапређивање практичне наставе у стручном образовању	6.3.1 Јачање капацитета школа за реализацију практичне наставе (материјално-техничких и кадровских) 6.3.2 Дефинисање мјера за повећање броја ученика који практичну наставу реализују код послодаваца (на нивоу године) 6.3.3 Дефинисање статуса координатора практичне наставе (у шк.) и ментора за праћење практичног рада ученика (у предузећу) 6.3.4 Обука координатора практичне наставе и ментора	2020 -2021.	МПиК, РПЗ, привредна комора, Унија удружења послодаваца, школе локалне самоуправе	Квалитетнија и ефикаснија практична настава у стручном образовању и васпитању. Већи број ученика који реализују практичну наставу код послодаваца.

6.4. Унапређење сарадње стручних школа и реалног сектора	6.4. 1 Редовна гостујућа предавања и мотивациони говори представника реалног, владиног и невадиног сектора у средњим школама 6.4.2 Студијска путовања ученика и наставног особља и обавезне посјете предузећима и инситуцијама - Израда стручног упутства за организацију ових активности	2020-2021.	школе, институције реалног сектора МПиК, РПЗ, школе и представници реалног сектора	Боље разумијевање потреба, начина рада и функционисања , како школе, тако и реалног сектора.
	6.4.3 У модел ГПРШ укључити годишњи план гостујућих предавања, студијских путовања и посјета предузећима и институцијама		МПиК и РПЗ	

У Бањој Луци, 02.12.2019. године